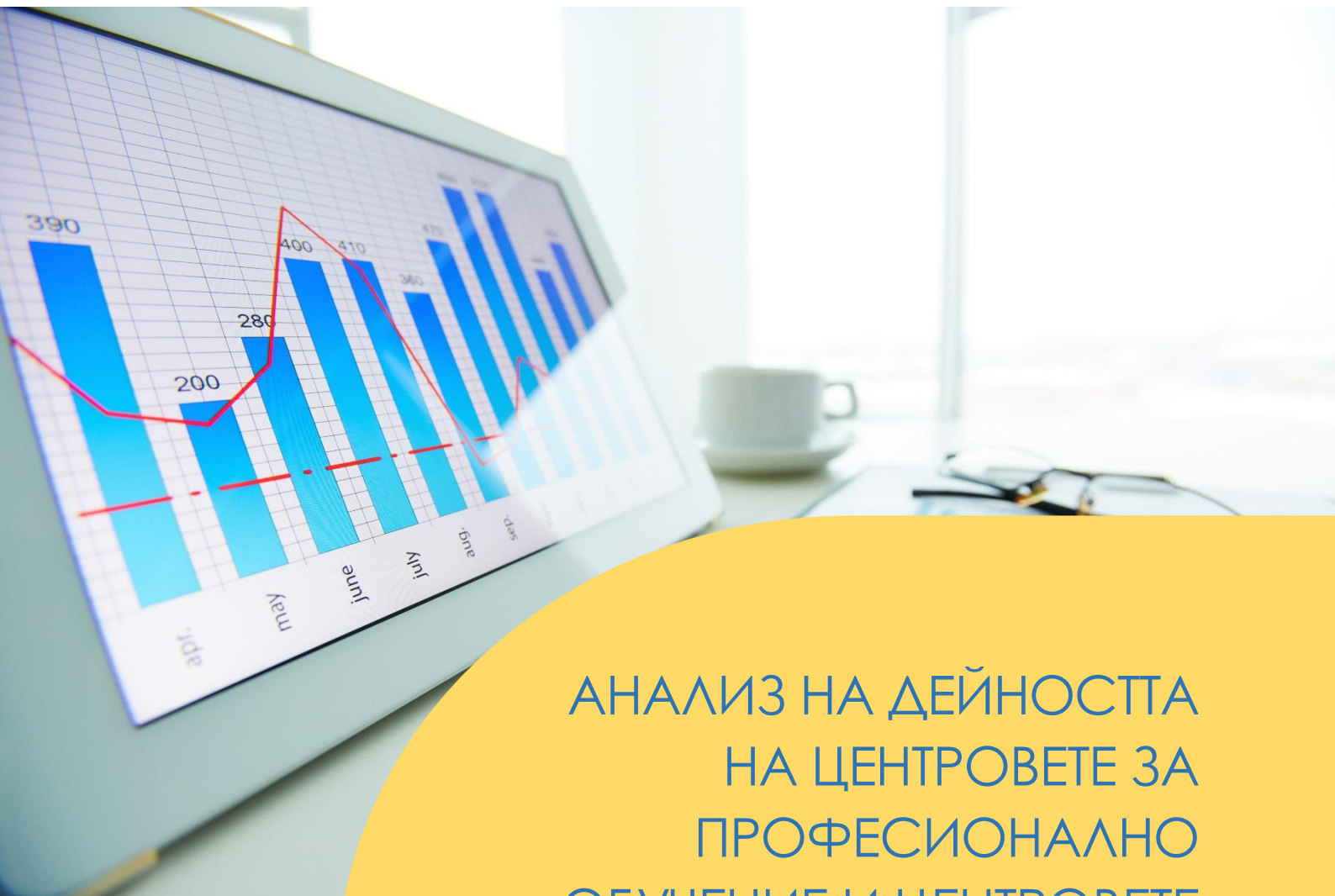

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ
ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И
ОБУЧЕНИЕ

АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА
НА ЦЕНТРОВЕТЕ ЗА
ПРОФЕСИОНАЛНО
ОБУЧЕНИЕ И ЦЕНТРОВЕТЕ
ЗА ИНФОРМАЦИЯ И
ПРОФЕСИОНАЛНО
ОРИЕНТИРАНЕ ПРЕЗ 2022 Г.

Приет от УС на НАПОО
с Протокол № 2 от 17.05.2023 г.

I. Въведение

Настоящият анализ е разработен от Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) на основание чл. 42, т. 6 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО), въз основа на информацията от годишните доклади за дейността на Центровете за професионално обучение (ЦПО) и Центровете за информация и професионално ориентиране (ЦИПО) за 2022 година.

Анализът се базира на данните в Информационната система на НАПОО от 896 ЦПО и 37 ЦИПО. Годишният анализ за дейността на ЦПО и ЦИПО през 2022 г., подготвен във вид на презентация, е представен и одобрен от УС на НАПОО на заседание, проведено на 17.05.2023 г.

II. Цели на анализа

Целта на анализа е да се представи систематизирано получената от ЦПО и ЦИПО информация за дейността им през 2022 г. и да се оформят изводи (вкл. и чрез графично представяне) на база информацията от годишните доклади по различни параметри.

III. Методика за събиране на годишната информация на ЦПО и ЦИПО

Годишната информация за дейността на ЦПО и ЦИПО се попълва във формуляри (електронни таблици) в ИС на НАПОО, съдържащи индикатори, одобрени от Управителния съвет на Агенцията и съгласувани с Националния статистически институт (НСИ).

Поканата за представяне на годишната информация, заедно с формулярите, е публикувана целогодишно на Интернет страницата на НАПОО. В съответствие с разпоредбата на ЗПОО, срокът за представяне на информацията за дейността през 2022 г., е 31-ви януари 2023 г.

1. Индикатори за дейността на ЦПО

- Проведени курсове за придобиване на степен на професионална квалификация;
- Записани курсисти и курсисти, придобили степен на професионална квалификация или свидетелство за правоспособност;
- Проведени курсове по част от професия, записани курсисти и курсисти, получили удостоверение или свидетелство за правоспособност;
- Получени документи за валидиране;
- Информация за проведени други курсове;
- Брой курсове според източника на финансиране;
- Общ брой обучени лица, както и техният брой според пола и гражданството им;
- Материално-техническа база по професии и специалности;
- Актуализиране на учебните планове и програми;
- Повишаване на квалификацията на учителите.

2. Индикатори за дейността на ЦИПО

- Брой клиенти от България;
- Брой клиенти от Европейския съюз;
- Брой клиенти от други страни;
- Брой клиенти - неучащи;
- Брой клиенти - учащи;
- Брой клиенти - заети лица;
- Брой клиенти - безработни лица;
- Брой клиенти, регистрирани в бюро по труда;
- Предоставени услуги за информиране и самоинформиране;
- Предоставени услуги за кариерно консултиране;
- Предоставени услуги за оценка на случай;
- Предоставени услуги за активиране и мотивиране;
- Предоставени услуги за психологическо подпомагане;
- Предоставени услуги за застъпничество;

- Предоставени услуги за групи за взаимопомощ;
- Предоставени услуги за управление на таланти;
- Предоставени услуги за менторство.

IV. Състояние на системата от ЦПО и ЦИПО към 31.12.2022 година.

Състоянието на системата от лицензирани ЦПО и ЦИПО през 2022 година се определя както от обективните пазарни условия, така и в голяма степен от неблагоприятните последици, свързани с възстановяването от кризата, породена от пандемията с COVID-19, и нейният негативен ефект върху цялостната социално-икономическа обстановка в страната.

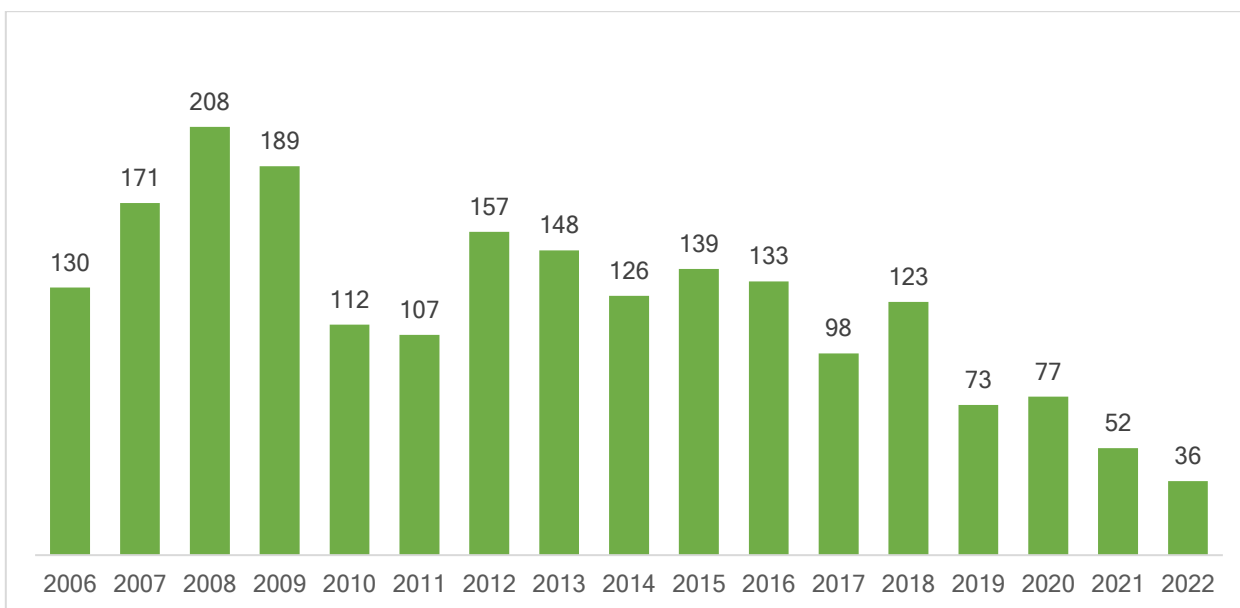
1. Развитие на мрежата от лицензирани ЦПО и ЦИПО

Развитието на мрежата от лицензирани ЦПО и ЦИПО е свързано с изпълнение на **Приоритет 2** „Развитие на мрежата от лицензирани Центрове за професионално обучение и Центрове за информация и професионално ориентиране“ от актуализираната **Стратегия „НАПОО 2022-2027“** и с постигането на **Приоритет 2** в Плана за дейността на НАПОО, който включва лицензиране на нови ЦПО и ЦИПО, както и изменение на издадени лицензии на ЦПО с добавяне на нови професии и специалности.

1.1. Лицензионни процедури за ЦПО

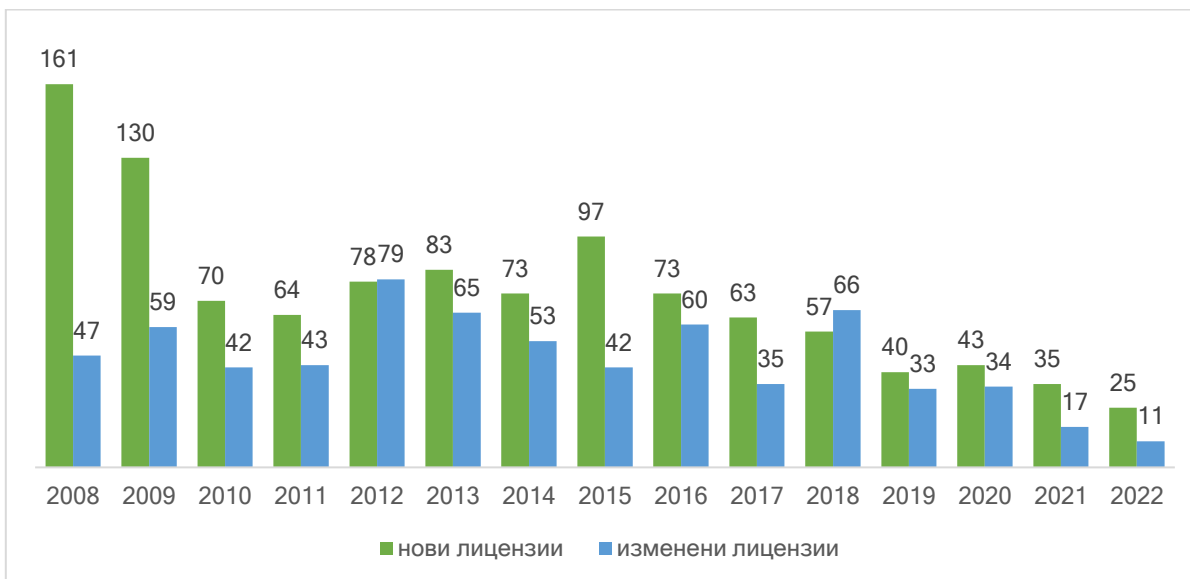
Броят на лицензионните процедури на ЦПО, реализирани от НАПОО за периода 2006 - 2022 г., са представени на **Фигура 1**.

От данните се вижда значителният спад в броя на лицензионните процедури от 2012 г. насам, като през 2022 г. се отчита най-малък брой лицензионни процедури - **36**.

Фигура 1. Брой лицензионни процедури по години за периода 2006 – 2022 година

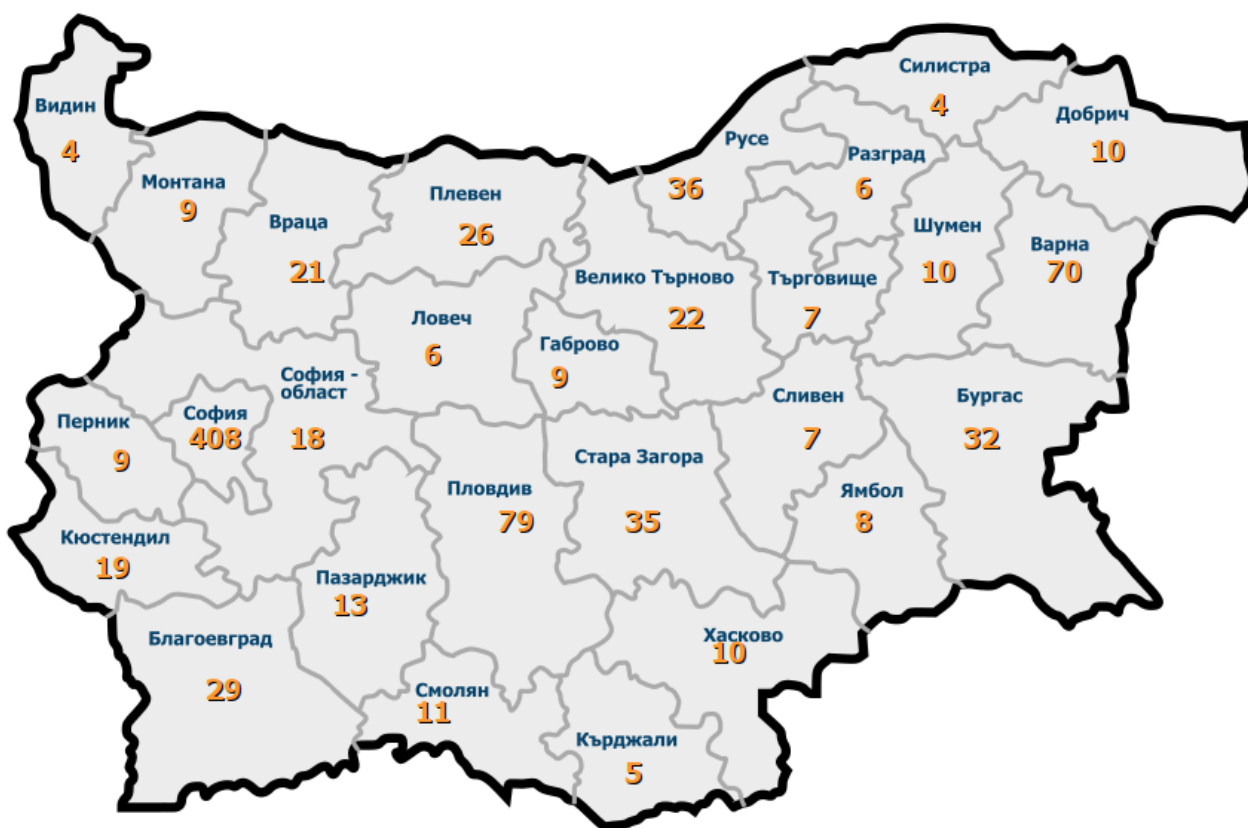
На **Фигура 2** са представени промените в броя на издадените и изменените с добавяне на нови професии и специалности лицензии за периода 2008 – 2022 година.

Фигура 2. Брой на издадените и изменените с добавяне на нови професии и специалности лицензии за периода 2008 – 2022 година

От данните на **Фигура 2** се вижда отново очертаната вече тенденция към спад както в броя на издадените нови лицензии, така и в броя на изменените с добавяне на нови професии и специалности. През 2022 г. броят на процедурите за издаване на лицензия на нови ЦПО е по-малък с **10** в сравнение с 2021 г. През разглеждания период процедурите за изменение на лицензии с добавяне на нови професии и специалности са с **6 бр.** по-малко в сравнение с 2021 г.

1.2. Регионално разпределение на ЦПО

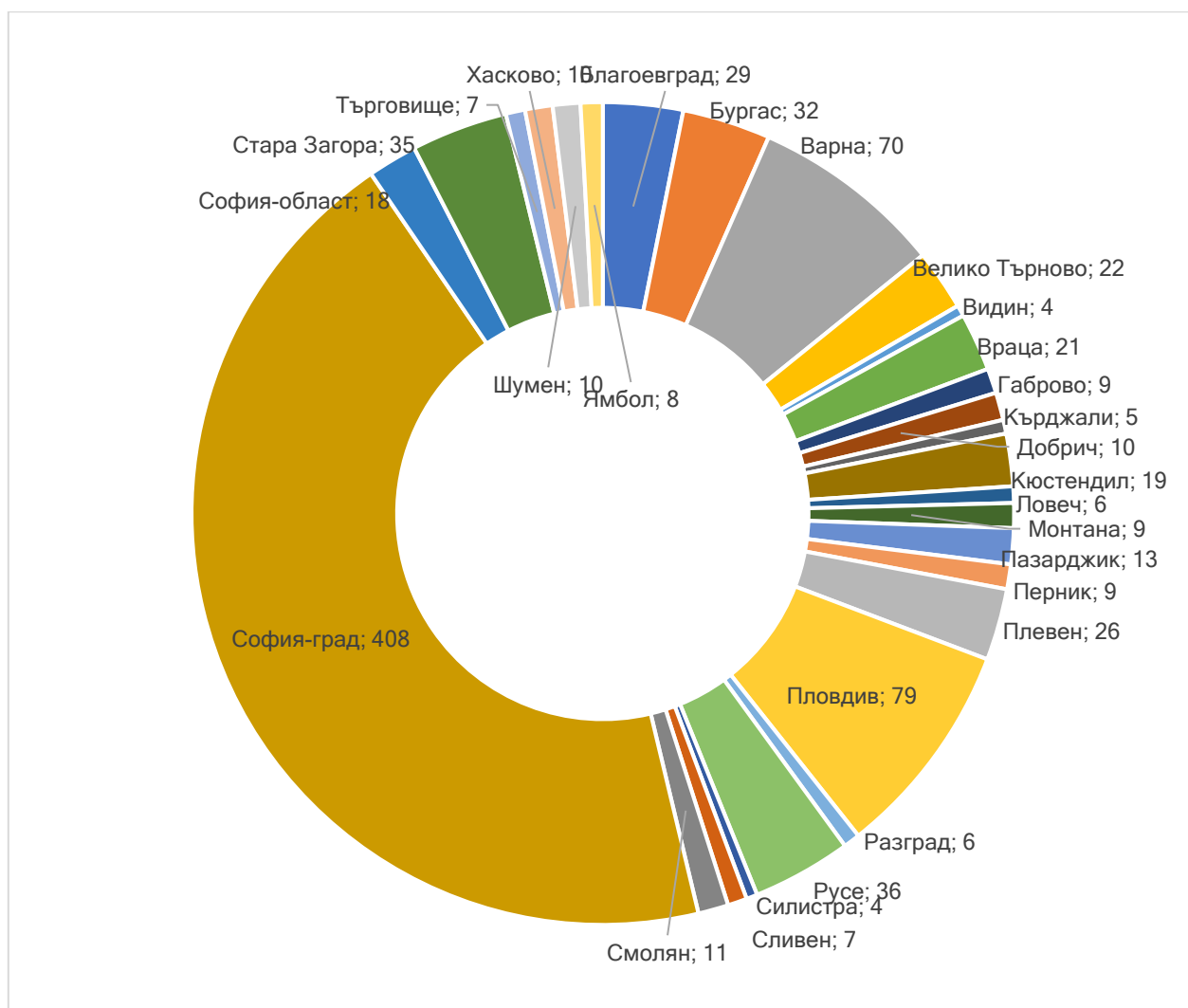
Фигура 3. Регионално разпределение на ЦПО по области (2022 г.)

От данните, представени на **Фигура 3** е видно, че се потвърждава диспропорцията в разпределението на ЦПО в областите на страната – от **408 бр.** в област София - град до **4 бр.** в област Силистра. В същото време броят

ЦПО до известна степен кореспондира с данните за населението по области.

На **Фигура 4** е представено разпределението на ЦПО по области като относителен дял.

Данните за разпределението на относителния дял на ЦПО в отделните области на страната показва ясно изразена концентрация на центрове в трите най-големи града на страната – София, Пловдив и Варна - **62%** от общия брой центрове, докато останалите **38%** са разпределени неравномерно в другите 25 области.

Фигура 4. Регионално разпределение на ЦПО по области като относителен дял в общия брой

1.3. Обучение в ЦПО

1.3.1. Обучени в ЦПО лица в курсове за придобиване на степен на професионална квалификация и курсове за обучение по част от професия по професионални направления.

За отчетната 2022 година са обявени **14116** курса.

ЦПО са представили данни за **82149** курсисти със следните номенклатурни позиции за вида на проведеното обучение:

- 1 - с придобиване на степен на професионална квалификация
- 2 - по част от професия или приравнени
- 3 - правоспособност, ЗБУТ, СУК
- 4 - валидиране на степен на професионална квалификация
- 5 - валидиране на част от професия
- 11 дубликат на СПК
- 12 дубликат на валидиране

Данните от отчетите за издадените документи от ЦПО са представени графично на **Фигура 5**. Най-голяма част от обучаваните лица – **71411** (87%) са записаните и завършили обучение по част от професия през 2022 година.

Фигура 5. Разпределение на обучаваните лица според вида на обучението (2022 г.)

През 2022 година в ЦПО има записи за **82149** лица, като в курсове за придобиване на степен на професионална квалификация са участвали **10585** лица и тяхното разпределение е показано на **Фигура 6**. Разпределението на обучените лица по част от професия по професионални направления през 2022 г. е показано на **Фигура 7**.

Фигура 6. Брой обучени лица - придобиване на степен на професионална квалификация – разпределение по професионални направления.

Най-много са обучените за придобиване на степен на професионална квалификация лица в следните професионални направления:

- 815 „Фризьорски и козметични услуги“ – **1785** лица или 16.9% от всички обучени за придобиване на СПК;
- 482 „Приложна информатика“ – **1532** лица (16.2% от обучените за придобиване на СПК);
- 582 „Строителство“ – **1402** лица (14.8% от обучените за придобиване на СПК);
- 811 „Хотелиерство, ресторантьорство и кетеринг“- **908** обучени лица (8.6% от общия брой на обучените с придобиване на СПК лица);
- 623 „Горско стопанство“ – **542** обучени лица (5.12% от общия брой на обучените за придобиване на СПК).

Броят обучени лица в останалите професионални направления е значително по-нисък. Най-малко обучени лица има в професионалните направления 211 „Изящни изкуства“, 624 „Рибно стопанство“, 581 „Архитектура, урбанизъм и геодезия“, 347 „Трудов живот“(по 1 обучено лице). В професионални направления 863 „Военно дело и отбрана“, 443 “Науки за земята“ и 221 “Религия“ няма обучени лица с придобиване на СПК през 2022 г.

Фигура 7. Брой обучени лица - обучение по част от професия – разпределение по професионални направления.

Най-много обучени лица по част от професия има в следните професионалните направления:

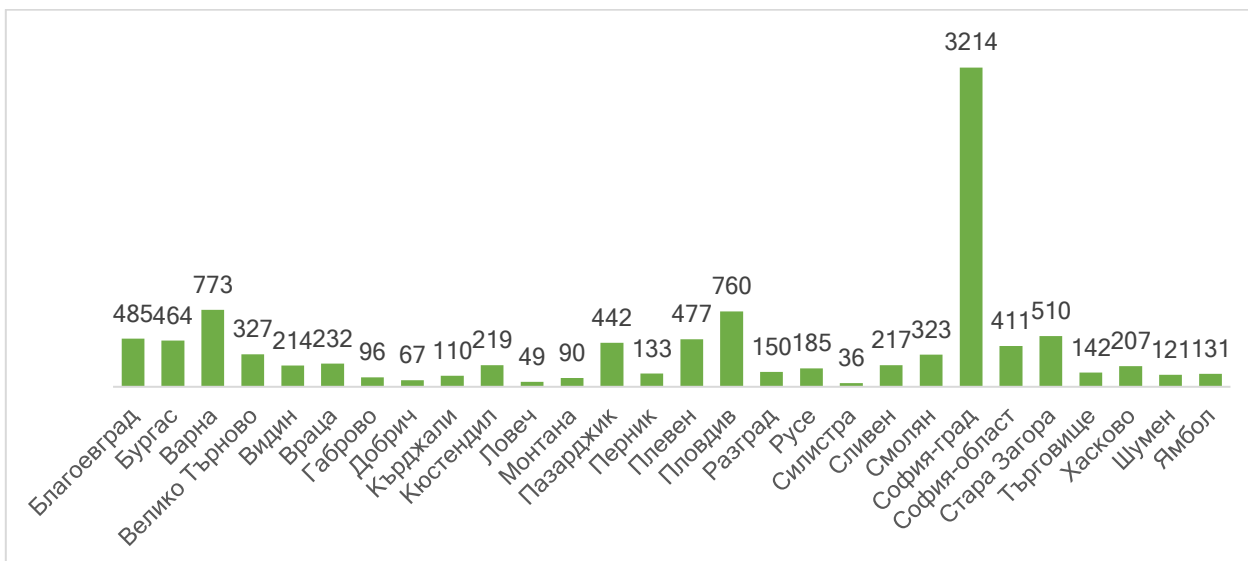
- 525 „Моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни средства“ - **20707** лица или 29 % от обучените лица по част от професия;
- 861 „Сигурност“ – **7587** лица (10.62% от обучените);
- 481 „Компютърни науки“ – **7546** лица (10.57% от обучените);
- 815 „Фризьорски и козметични услуги“ – **5367** лица (7.52% от обучените);
- 213 „Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти “ – **4884** лица (6.84% от обучените);
- 342 „Маркетинг и реклама“- **4830** лица (6.76% от обучените).

Най-малко обучени лица има в професионално направление 725 „Медицинска диагностика и лечебни технологии“- (1 лице). За отчетния период в професионално обучение с придобиване на квалификация по част от професията в ЦПО няма обучени лица в следните направления:

- 863 „Военно дело и отбрана“;
- 814 „Услуги за дома“;
- 724 „Дентална медицина“;
- 581 „Архитектура, урбанизъм и геодезия“;
- 443 „Науки за земята“;
- 347 „Трудов живот“;
- 221 „Религия“;
- 212 „Музикални и сценични изкуства“.

1.3.2. Регионално разпределение на обучените в ЦПО лица в курсове за придобиване на степен на професионална квалификация и курсове за обучение по част от професия по професионални направления.

Разпределението по области на обучените в ЦПО лица в курсове за придобиване на степен на професионална квалификация е представено на **Фигура 8**, а в курсове за обучение по част от професия по професионални направления е представено на **Фигура 9**.

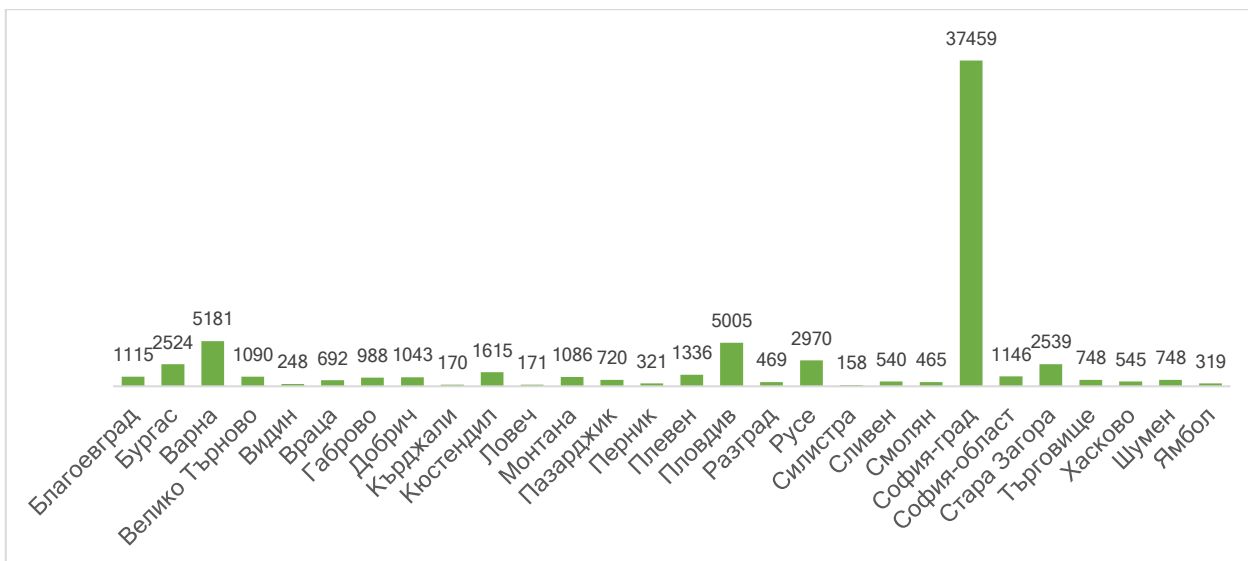
Фигура 8. Разпределение по области на обучените в ЦПО лица в курсове за придобиване на степен на професионална квалификация по професионални направления (2022 г.)

Най-много обучени лица в курсове за придобиване на степен на професионална квалификация по професионални направления са отчетени в област София – град – **3214** лица или **30.4%**, следвана от областите Варна – **773** лица или **7.3%**, Пловдив – **760** лица или **7.2%**, Стара Загора – **510** лица или **4.8%** и Благоевград – **485** лица или **4.6%**.

Най-малко са обучените лица в област Силистра – **36**, и в област Ловеч – **49** лица.

Разпределението на относителните дялове на обучените лица в курсове за придобиване на степен на професионална квалификация по професионални направления показва много сериозни разлики в резултатите от различните области.

Областите София-град, Варна, Пловдив, Стара Загора и Благоевград формират над **50%** от общия брой обучени, срещу приблизително равен дял на всички останали области.

Фигура 9. Разпределение по области на обучените в ЦПО лица в курсове за обучение по част от професия по професионални направления

Най-много обучени лица в курсове за обучение по част от професия по професионални направления са отчетени отново в област София – град – **37459** лица, което е **52,5%** от всички лица, обучени по част от професия. Това показва затвърждаващата се през последните години диспропорция в броя обучени лица за обучение по част от професия. Следващите области с най-много обучени лица са Варна – **5181** лица (**7.3%**), Пловдив – **5005** лица (**7%**), Русе – **2970** лица (**4.2%**) и Стара Загора – **2539** лица (**3.5%**).

Най-малко са обучените в област Кърджали – **170** лица, и в област Ловеч – **171** лица.

1.3.3. Разпределение на специалностите за обучение според отчетните данни на ЦПО

На **Фигура 10.** са представени графично десетте най-често срещани специалности в отчетите на ЦПО за 2022 година, по които е проведено професионално обучение, независимо дали е приключило с придобиване

на степен на професионална квалификация или с придобиване на квалификация по част от професия.

Най-често е предлагано обучение по специалност с код 5250601 „Подемно-транспортна техника, монтирана на пътни транспортни средства“ - II СПК (9513 обучения), следвана от специалност с код 4810101 „Програмно осигуряване“ - II СПК (6851 обучения), специалност с код 8610103 „Физическа охрана на обекти“ - III СПК (6471 обучения), специалност с код 5250201 „Автотранспортна техника“ - II СПК (4872 обучения), специалност с код 3420201 „Маркетингови проучвания“ - II СПК (4835 обучения), специалност с код 5250202 „Пътностроителна техника“ - II СПК (3384 обучения), специалност с код 2130701 „Графичен дизайн“ - III СПК (3282 обучения), специалност с код 8150201 „Козметика“ - II СПК (2973 обучения), специалност с код 8150301 „Маникюр, педикюр и ноктопластика“ - II СПК (2676 обучения) и специалност с код 5210901 „Заваряване“ - I СПК (1959 обучения).

Фигура 10. Десетте най-често срещани специалности, по които е проведено професионално обучение (2022 г.)

На **Фигура 11.** и в **Таблица 1** е представен броят лица, придобили свидетелство за I-ва СПК по 10-те най-популярни професии.

Фигура 11. Брой лица, придобили свидетелство за I-ва СПК по 10-те най-популярни професии (2022 г.)

Код	Професия	Код	Специалност	Брой свидетелства за I СПК
482030	Оператор на компютър	4820301	Текстообработване	1480
582080	Помощник в строителството	5820801	Основни и довършителни работи	615
623060	Работник в горското стопанство	6230601	Лесокултурни дейности	285
811030	Камериер	8110301	Хотелиерство	172
521090	Заварчик	5210901	Заваряване	171
811090	Работник в заведенията за хранене и развлечения	8110901	Работник в производството на кулинарни изделия в заведенията за хранене и развлечения	169
345060	Касиер	3450601	Касиер	145
541050	Работник в хранително-вкусовата промишленост	5410501	Хранително-вкусова промишленост	134
622030	Работник в озеленяването	6220301	Озеленяване и цветарство	133
582090	Помощник пътен строител	5820901	Пътища, магистрали и съоръжения	111

Таблица 1. Брой лица, придобили свидетелство за I-ва СПК по 10-те най-популярни професии и специалности

На **Фигура 12.** и в **Таблица 2.** е представен броят лица, придобили свидетелство за II-ра СПК по 10-те най-популярни професии.

Фигура 12. Брой лица, придобили свидетелство за II-ра СПК по 10-те най-популярни професии

Код	Професия	Код	Специалност	Брой свидетелства за II СПК
815030	Маникюрист-педикюрист	8150301	Маникюр, педикюр и ноктопластика	583
815010	Фризьор	8150101	Фризьорство	549
815020	Козметик	8150201	Козметика	373
811070	Готвач	8110701	Производство на кулинарни изделия и напитки	361
541030	Хлебар-сладкар	5410302	Производство на сладкарски изделия	176
341020	Продавач-консултант	3410201	Продавач-консултант	96
481010	Програмист	4810101	Програмно осигуряване	65

525020	Монтьор на транспортна техника	5250201	Автотранспортна техника	60
522020	Електромонтьор	5220210	Електрически инсталации	57
522050	Оператор на парни и водогрейни съоръжения	5220501	Експлоатация на парни и водогрейни съоръжения	47

Таблица 2. Брой лица, придобили свидетелство за II-ра СПК по 10-те най-популярни професии и специалности

На **Фигура 13.** и в **таблица 3.** е представен броят лица, придобили свидетелство за III-та СПК по 10-те най-популярни професии.

Фигура 13. Брой лица, придобили свидетелство за III-та СПК по 10-те най-популярни професии

Код	Професия	Код	Специалност	Брой свидетелства за III СПК
582010	Строителен техник	5820101	Строителство и архитектура	547
723030	Парамедик	7230302	Транспортиране на пострадали и болни хора, оказване на първа помощ и асистирание в спешни отделения	222
724010	Асистент на лекар по дентална медицина	7240101	Асистент на лекар по дентална медицина	205
525010	Техник по транспортна техника	5250101	Автотранспортна техника	198

344030	Оперативен счетоводител	3440301	Оперативно счетоводство	178
815020	Козметик	8150202	Организация и технология на козметичните услуги	134
522010	Електротехник	5220109	Електрически инсталации	130
213070	Графичен дизайнер	2130701	Графичен дизайн	120
811060	Ресторантьор	8110603	Кетъринг	118
623010	Техник-лесовъд	6230102	Горско стопанство и дърводобив	117

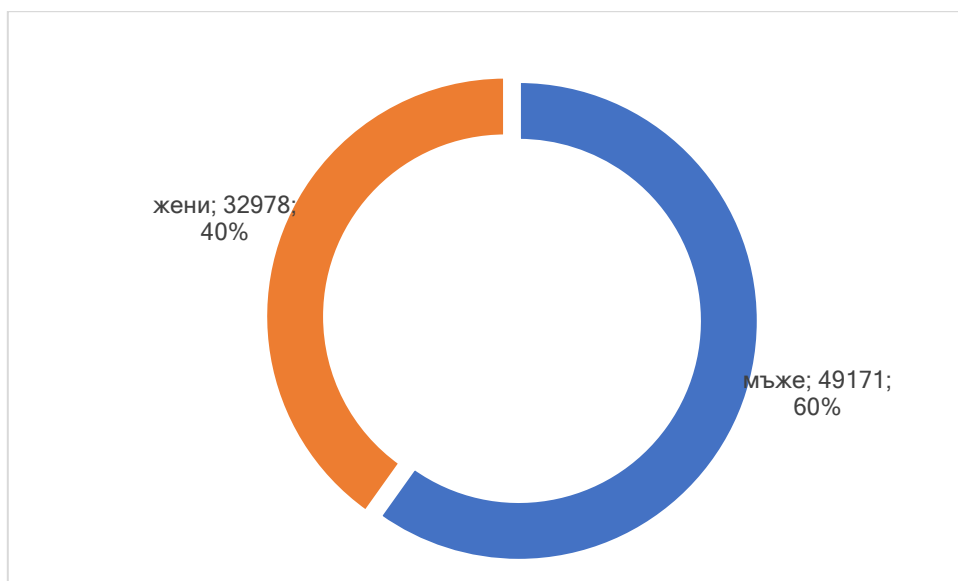
Таблица 3. Брой лица, придобили свидетелство за III-та СПК по 10-те най-популярни професии и специалности

1.3.4. Структура на обучаваните лица

В настоящата част от анализа е представена структурата на обучаваните лица, която допълва представената по-горе дейност на лицензираните ЦПО, включително:

- Възрастова структура на обучаваните лица
- Разпределение на обучаваните лица по пол за 2022 година
- Разпределение на обучаваните лица по степени на професионална квалификация
- Разпределение на обучаваните лица според източника на финансиране
- Разпределение на обучаваните лица според документа, получен при завършване
- Разпределение на обучаваните лица според статуса на провеждане на обучението

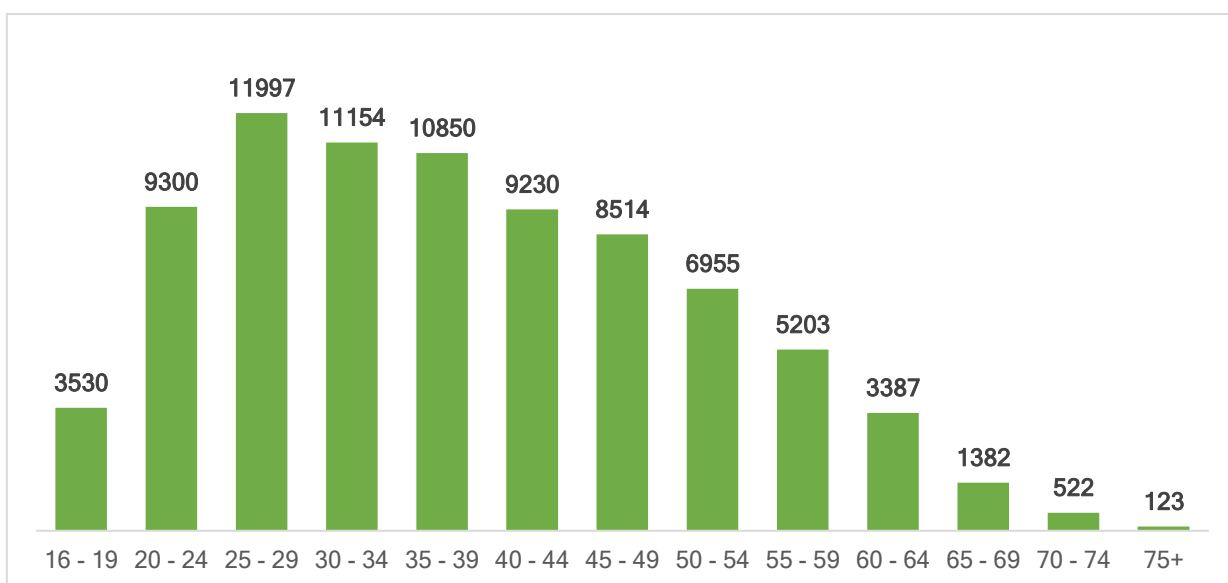
Разпределение на обучаваните лица по пол е представена на **Фигура 14.**

Фигура 14. Разпределение на обучаваните лица по пол (2022 г.)

Разпределението по пол на обучаваните лица показва превес на мъжете – **49171** лица - пред обучаваните жени - **32978** за 2022 година, което потвърждава очерталата се тенденция през последните години.

Възрастовата структура на обучаваните лица за 2022 г. е представена на **Фигура 15.**

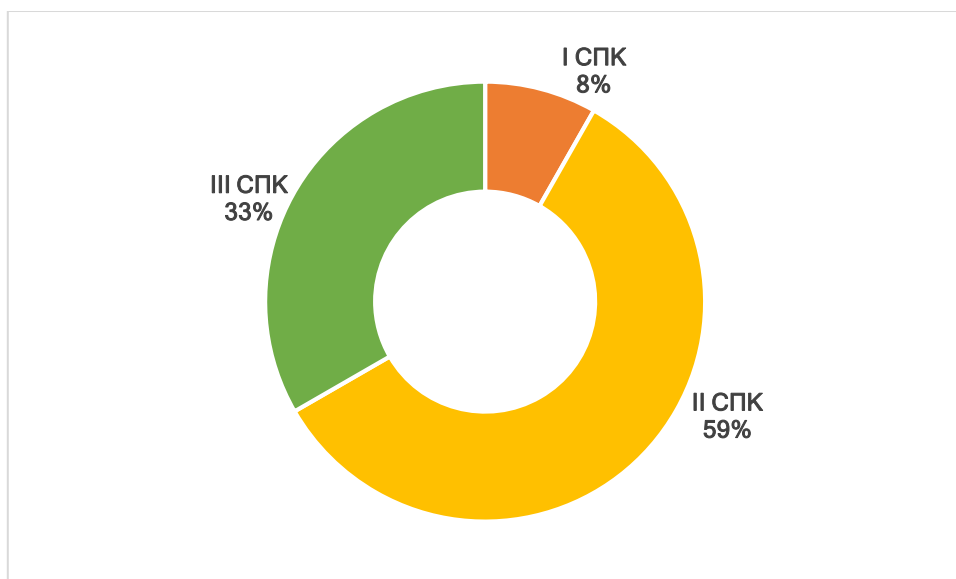

Фигура 15. Възрастова структура на обучаваните в ЦПО лица (2022 г.)

Възрастовата структура на обучаваните лица показва ясен превес на лицата на възраст между 20 и 49 години, т.е. лицата в активната част на трудовия живот. Данните сочат, че се запазва съотношението, очертано през последните две години. Обучените лица на възраст между 20 и 39 години са **52%** от всички обучени. Любопитен е отчетеният показател за обучаеми над 75 годишна възраст - **123** обучени лица, което илюстрира ученето през целия живот и в късните години.

Разпределение на обучаваните лица по степени на професионална квалификация

Разпределението на обучаваните лица по степени на професионална квалификация е представено графично на **Фигура 16**.

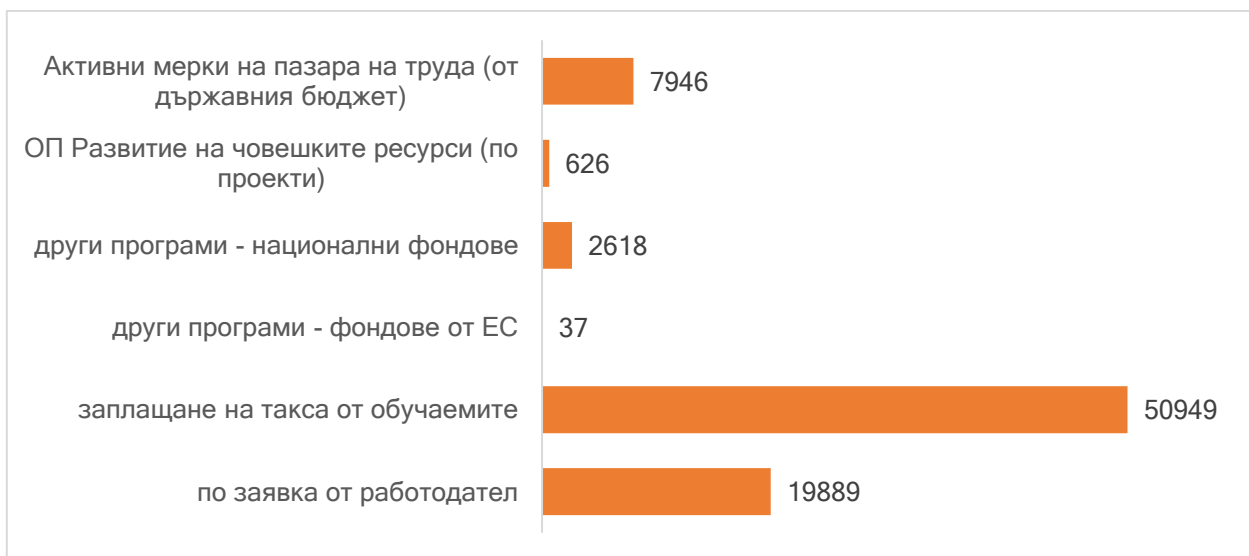
Фигура 16. Разпределение на обучаваните лица по степени на професионална квалификация (2022 г.)

От отчетните данни за 2022 година се вижда превесът на дела на обучаваните лица за II-ра степен на професионална квалификация (**59%** от всички обучени), следвани от тези, обучавани за III-та степен на професионална квалификация (**33%** от обучените лица). Най-малък е дялът на тези, обучавани за I-ва СПК (**8%**).

Придобиването на квалификация следва логично търсенето на пазара на труда на работна сила с по-висока квалификация.

Разпределение на обучаваните лица според източника на финансиране

Разпределението на обучаваните лица според източника на финансиране е представено на **Фигура 17**.

Фигура 17. Разпределение на обучаваните лица според източника на финансиране (2022 г.)

Най-голям е относителният дял на лицата, които сами са заплатили обучението си (**62.1%**), следвани от относителния дял на лицата, чието обучение е заплатено от работодателя (**24.3%**), финансирането на активни мерки на пазара на труда от държавния бюджет (**9.7%**) и финансирането със средства от други национални фондове (**3.2%**).

Посочените от ЦПО цени на обучението на курсистите варират, като са отчетени и явно недействителни и нелогични стойности. Приблизителната изчислена логична цена е около 3.50 лева на учебен час с цялата условност на направените изчисления.

Обучавани лица според документа, получен при завършване

На **Фигура 18** е представен броят на обучаваните лица според документа, получен при завършване на курсовете, а именно:

- 1 – завършил с придобиване на свидетелство за ПК - ном. № 3-54
- 2 - завършил с придобиване на удостоверение за професионално обучение - ном. № 3-37
- 4 - завършил с придобиване на свидетелство за валидиране на ПК - ном. № 3-54В
- 5 - завършил с придобиване на удостоверение за валидиране на ПК по част от професия - ном. № 3-37В
- 11- издаване на дубликат на свидетелство за ПК - ном. № 3-54а
- 12 – издаване на дубликат на свидетелство за валидиране на ПК - ном. № 3-54аВ
- 0 - курсът не е приключил или не може да се посочи как е завършен

Фигура 18. Обучавани лица според документа, получен при завършване на курсовете

Най-голям е броят на лицата, получили удостоверение за професионално обучение - **66696** лица, следвани от лицата, придобили свидетелство за професионална квалификация (**7786** лица) и свидетелство за валидиране на професионална квалификация – **60**. Без документ са **7597** лица, но тук се включват и курсовете, които не са завършили в рамките на календарната година.

През 2022 година **90.8%** от всички курсисти са завършили обучението си с получаване на документ, **7597** лица не са получили документ.

1.4. Издадени документи в ЦПО в резултат на валидиране на професионални знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално и информално учене

На **Фигура 19.** е представена динамиката в броя издавани документи от ЦПО в резултат на валидиране на професионални знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално и информално учене. Видно е, че интересът към валидирането се запазва много нисък, като се отбелязва сериозен спад. Лицата, валидирали степен на професионална квалификация в ЦПО са колкото тези през 2018 г.

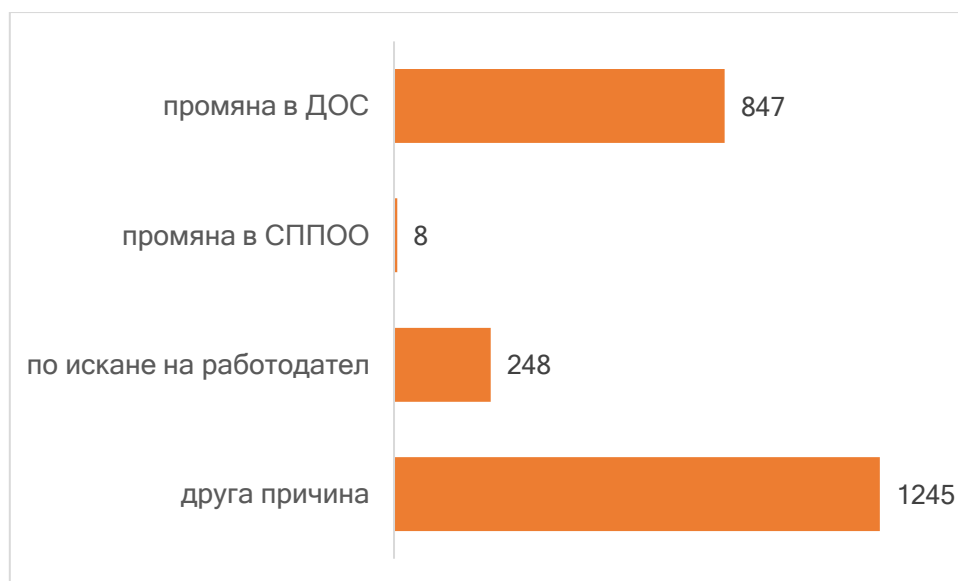
Фигура 19. Брой издадени документи от ЦПО в резултат на валидиране на професионални знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално и информално учене.

Професиите, за които през 2022 г. има интерес за валидиране на професионални знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално обучение или информално учене, са най-често „Помощник възпитател“, „Парамедик“, „Хлебар-сладкар“, „Маникюрист-педикюрист“,

„Техник на енергийни съоръжения и инсталации“ и „Преводач от и на български жестов език.“

1.5. Актуализиране на учебните планове и програми

През 2022 г. са отчетени промени в общо **2348** учебни планове. Причината за актуализирането им е отчетена на **Фигура 20**.

Фигура 20. Причина за актуализиране на учебните планове

2.1. Лицензионни процедури за ЦИПО

Според представените отчетни данни за 2022 година няма новолицензирани ЦИПО. Тази тенденция се запазва през последните години и илюстрира ясно необходимостта от мерки за популяризиране на ползите от услугите за професионално ориентиране.

2.1.1. Регионално разпределение на ЦИПО

В страната към 31.12.2022 г. са активни **38** центъра за информация и професионално ориентиране. До 31 януари 2023 г. 37 ЦИПО са подали доклади за самооценка на качеството за 2022 г. – 1 ЦИПО е с прекратени права по издадената лицензия по писмено искане на притежателя на лицензията.

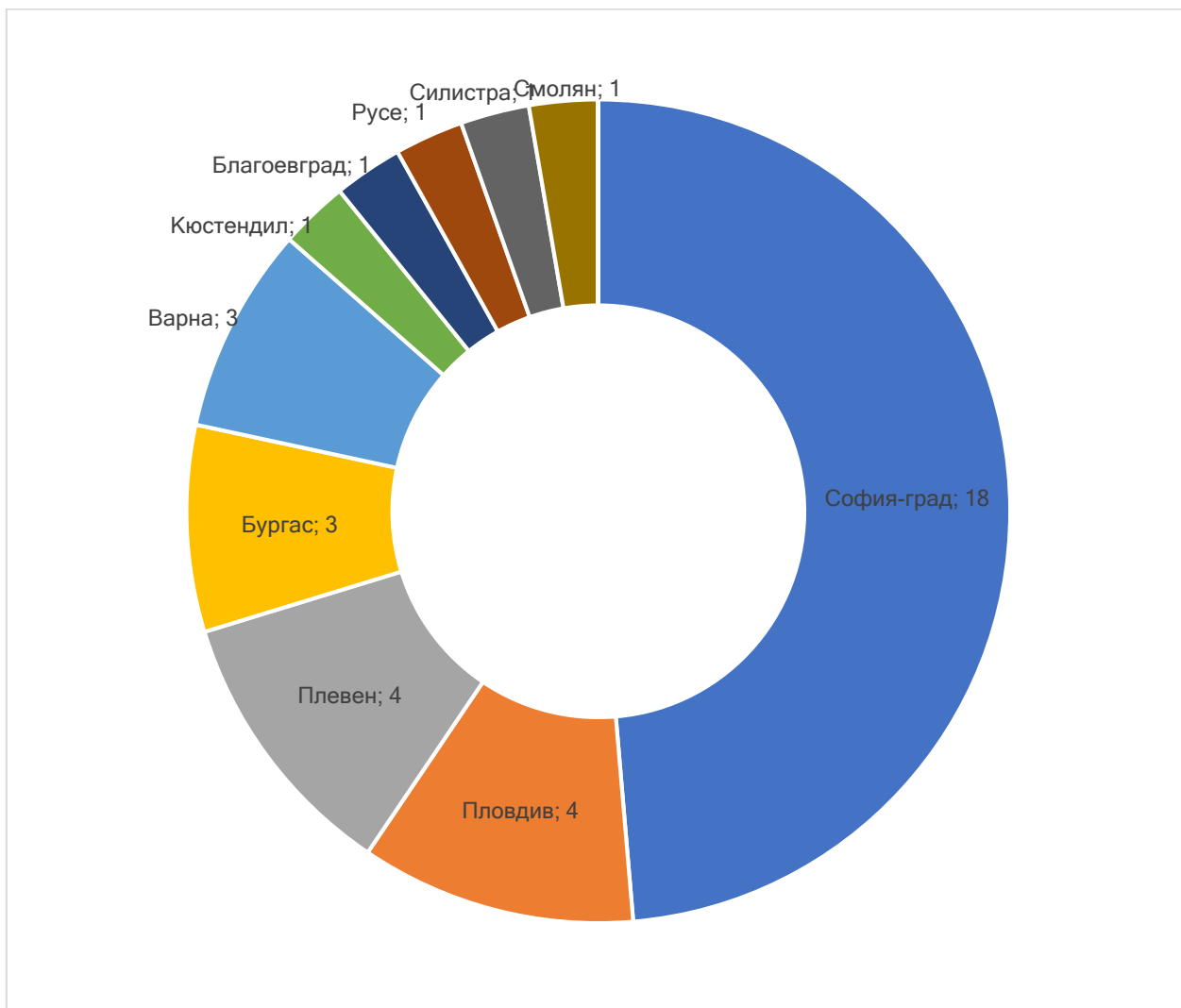
На **Фигура 21.** е представено тяхното разпределение в областите на страната.

Фигура 21. Разпределение на ЦИПО по области

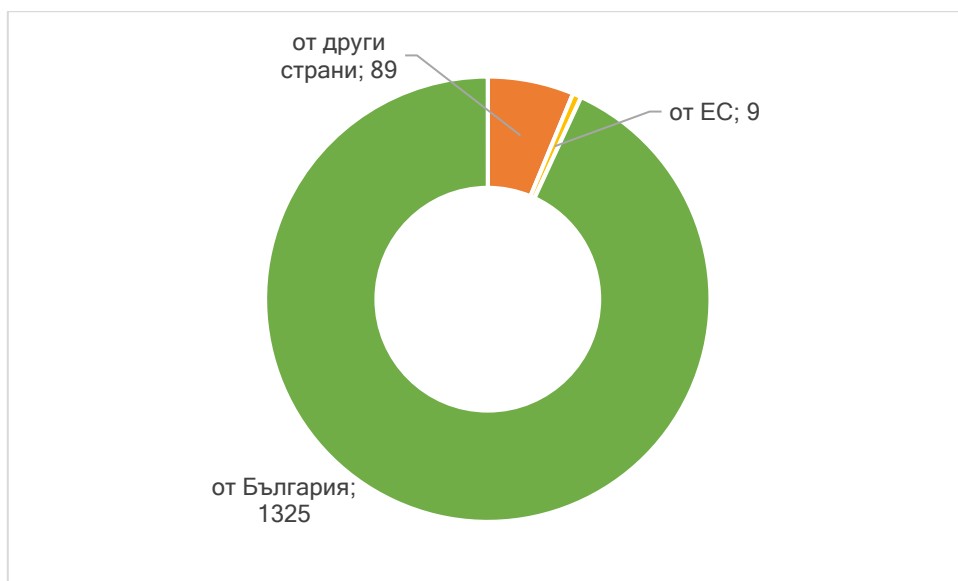
От данните се вижда, че най-големият брой активни ЦИПО са съсредоточени в област София – град - **18**, следвана от област Пловдив - **4**, област Плевен - **4**, област Бургас - **3**, област Варна - **3**, област Кюстендил - **1**, област Благоевград - **1**, област Русе - **1**, област Силистра - **1**, област Смолян – **1**.

На **Фигура 22.** е представено разпределението на относителните дялове на активните ЦИПО по области.

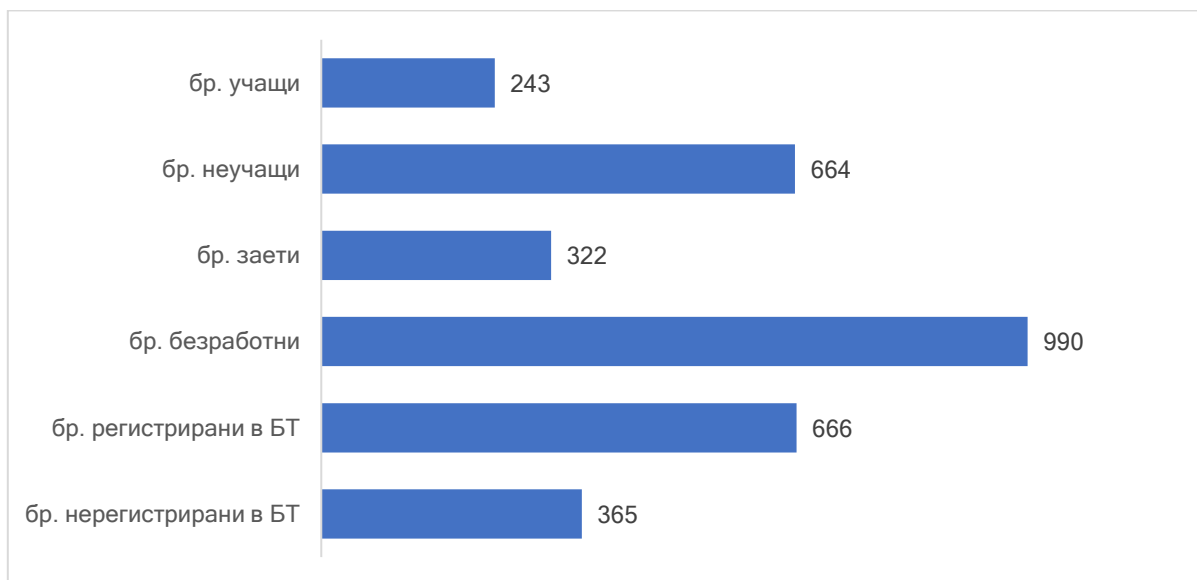
Фигура 22. Разпределение на относителните дялове на активните ЦИПО по области

2.1.2. Клиенти на лицензираните ЦИПО

Фигура 23. Клиенти на ЦИПО според националността

Данните за 2022 година, представени на **Фигура 23.** и отчетните данни за 2021 година, показват увеличение на броя клиенти на ЦИПО. Клиентите от България са се увеличили с **424** лица, клиентите от ЕС са намалели от 55 на 9 лица, а клиентите от други страни са увеличили броя си от 10 на 89 лица. Последното увеличение вероятно се дължи на мигрантския поток в следствие на войната в Украйна.

Фигура 24. Клиенти на ЦИПО според вида им (2022 г.)

Данните на **Фигура 24.** и сравнителните данни за 2021 година показват увеличение на безработните лица - клиенти на ЦИПО от **610** на **990** лица, ръст на клиентите, които са заети лица – от **173** на **322** лица и увеличение на броя учащи, които са се възползвали от услугите, предлагани от ЦИПО – от **123** на **243** лица.

2.1.3. Предоставени услуги на клиентите на ЦИПО

На **Фигура 25.** е представен графично броят на клиентите на ЦИПО, ползвали съответните услуги, както следва:

- Информирание и самоинформирание;
- Кариерно консултиране;
- Оценка на случай;
- Активиране и мотивиране;
- Психологическо подпомагане;
- Застъпничество;
- Групи за взаимопомощ;
- Управление на таланти;
- Менторство.

Фигура 25. Брой клиенти, използвали услугите на ЦИПО (2022 г.)

1423 клиента на ЦИПО са се възползвали от общо **2281** услуги през 2022 г., което отбелязва ръст спрямо броя на предоставените през 2021 г. услуги (**1598**).

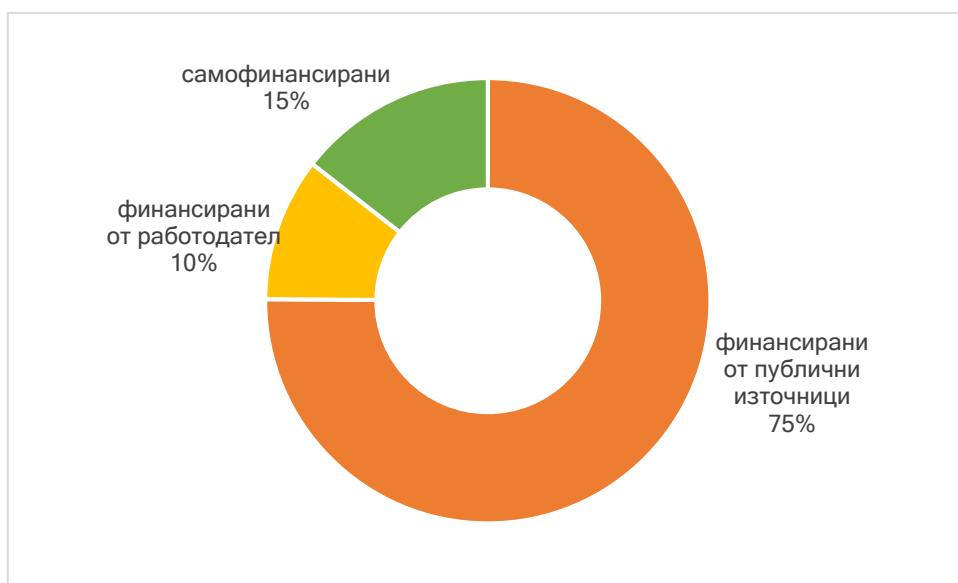
Най-много клиенти са използвали услугите „Активиране и мотивиране“ (**882** лица), „Информирание и самоинформирание“ (**424** лица) и „Психологическо подпомагане“ (**328** лица). Услугата „Кариерно консултиране“ е предоставена на **295** лица. От услугата „Менторство“ са се възползвали **143** лица. Най-слаб интерес има към услугите „Групи за взаимопомощ“ (**44** лица) и „Застъпничество“ (**9** лица).

2.1.4. Средна възраст на клиентите на ЦИПО, цена и начини на финансиране

Средната възраст на клиентите на лицензираните ЦИПО е **36** години за 2022 година, а за сравнение през 2021 г. е била **31** години.

Средната изчислена цена на услугите в ЦИПО е **91.60** лева, спрямо **127.07** лева през 2021 г. и **47.85** лева през 2020 г.

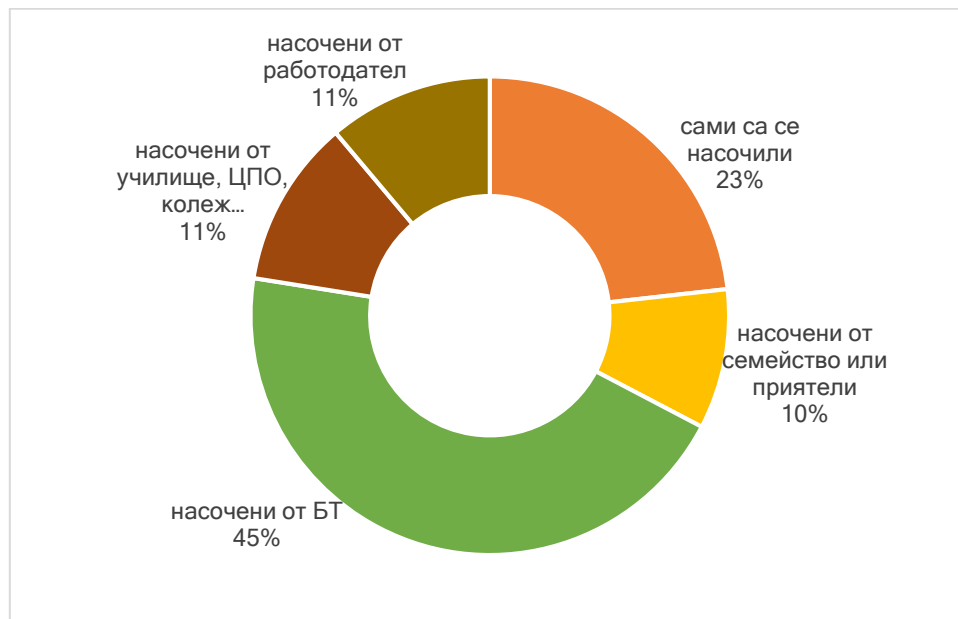
На **Фигура 26.** е представен относителният дял на отчетените начини на финансиране и броят клиенти, които са ги приложили.

Фигура 26. Начини на финансиране на услугите на ЦИПО (2022 г.)

Най-голям брой клиенти на ЦИПО са се възползвали от финансирането чрез средства от публични източници, следвани от тези, които сами са финансирали ползването на услуги на ЦИПО и на последно място е финансирането от страна на работодател.

Отчетените от ЦИПО данни представят и начина, по който клиентите достигат до съответните услуги:

Фигура 27. Насочване към ЦИПО

Най-голяма част от клиентите са били насочени към ЦИПО от бюрата по труда (**45%**). Клиентите, които сами са се насочили към услуги на ЦИПО, са **23%** от всички клиенти. С равен процент (**11**) са групите клиенти, насочени съответно от работодател или от училище, ЦПО, колеж. Семейството и приятелите са насочили **10%** от клиентите на услугите на лицензираните ЦИПО.

V. Резултати

Годишната информация, подавана от лицензираните ЦПО и ЦИПО на основание чл. 22, ал. 8 от ЗПОО, дава възможност на НАПОО да установи дейностите, извършвани от тях и да направи сравнение по различни индикатори и показатели.

ИС на НАПОО гарантира верността и надеждността на информацията, съдържаща се в годишните доклади за дейността на ЦПО и ЦИПО, както и осигуряването на висока степен на прозрачност и информираност.

Анализът на дейността на ЦПО и ЦИПО за 2022 г. се публикува на интернет-страницата на Агенцията и данните от него могат да се използват от различни заинтересовани организации и институции, отговорни за провеждане на държавната политика в сферата на професионалното образование и обучение и на професионалното ориентиране.

VI. Изводи

Използваната от НАПОО методика за събиране на годишна информация от ЦПО е работеща и достатъчно надеждна от гледна точка на набирането на данни във връзка с пазара на обучителни услуги за лица над 16-годишна възраст, търсенето на квалифицирана работна сила по определени професии и специалности от страна на бизнеса, начина на организиране и финансиране на квалификационното обучение.

Въпреки сложните условия, в които функционира системата за професионално обучение на лица над 16 г. през последните години, данните от анализа сочат сериозен принос на лицензираните ЦПО и ЦИПО за реализиране на политиките за учене през целия живот.

Методическата подкрепа, която предоставят експертите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ на НАПОО, е допринесла

за подобряване качеството на годишната информация и за подаването ѝ в законоустановения срок.

Анализът на годишните доклади на ЦПО и ЦИПО за 2022 г. се използва при планиране на дейността на НАПОО, свързана с функциите по лицензиране и осъществяване на мониторинг и последващ контрол на лицензираните институции по чл. 18 от ЗПОО.

Набирането на годишна информация от всички лицензирани ЦПО и ЦИПО създава възможност за пълен, обективен и точен анализ на провежданото професионално обучение и професионално ориентиране в страната. Този анализ е необходим за ефективното осъществяване на основните функции на НАПОО, свързани с качеството на професионалното обучение и осъществяване на координираща роля в системата за професионално образование и обучение.

Приложение:

Презентация „Анализ на дейността на центрoвете за професионално обучение и центрoвете за информация и професионално ориентиране през 2022 г.“